

Status

B-Geheim met eindtermijn

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

3 juli 2018

Eindtermijn

3 juli 2018

Onderwerp

Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk

Advies

1. De overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk' met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de gemeente Noordwijk, aan te gaan.
2. Te bepalen dat de overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk' na ondertekening door de provincie Zuid-Holland, het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de gemeente Noordwijk wordt gepubliceerd in het Provinciaal Blad.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk'.
4. Geheimhouding op te leggen op de punten 1 tot en met 3 met daarbij behorende stukken betreffende de overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk' op grond van artikel 55 van de Provinciewet, juncto artikel 10, lid 2 letter b en g van de Wet openbaarheid van bestuur en deze geheimhouding op te heffen op het moment dat de partijen in de overeenkomst als bedoeld onder punt 1 deze overeenkomst hebben ondertekend.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan mr. A.W. Bom-Lemstra, gedeputeerde voor Ruimtelijke ordening en wonen, Economie en innovatie, Luchtvaart en Grondzaken van de provincie Zuid-Holland, om de overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus' met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en gemeente Noordwijk namens de provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

Besluit GS

vastgesteld conform advies met een machtiging voor de portefeuillehouder om tekstuele wijzigingen van ondergeschikt belang door te voeren in het voorstel en de Regio deal-overeenkomst die voortvloeien uit de laatste besprekingen met en besluitvorming bij de partijen ter zake

Bijlagen

- Overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk'
- Machtiging CdK inzake ondertekening overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk'

1 Toelichting voor het College

Aanleiding Regio Deal ESTEC/Space Campus

In 2017 is er een Space Campusoverleg gestart met Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), provincie Zuid-Holland, gemeente Noordwijk. ESA-ESTEC, SpaceNed, InnovationQuarter en de Netherlands Space Office. Dit overleg gaat over de ontwikkeling van een Space Campus in Noordwijk met als centrale vraag: 'Hoe kan de ontwikkeling van een campus bijdragen aan het behoud van ESA ESTEC voor Nederland en de versterking van de ruimtevaart sector?' Op initiatief van de provincie Zuid-Holland en gemeente Noordwijk is er namens de deelnemers aan het Space Campusoverleg een onderzoek gestart naar het toekomstperspectief van zo'n campus. Wat is nodig? Wat is haalbaar? En hoe zou een ontwikkelprogramma eruit kunnen zien? En welke investeringen zijn hiervoor nodig?

Vlak daarna werd bekend dat het regeerakkoord inzet op het behoud van ESTEC in Nederland gezien het grote belang voor het internationale aanzien van de Nederlandse hightechindustrie. Uit de brieven van Minister Schouten (d.d. 19 februari jl.) en van Staatssecretaris Keijzer (dd. 22 mei jl.) aan de Tweede Kamer blijkt dat het Rijk maximaal € 40 mln. beschikbaar wil stellen uit de regio envelop voor de 'opgave ESTEC'. Deze regio envelop bestaat uit twee onderdelen:

1. € 15 mln. voor een internationale ontmoetingsplek op ESTEC, en;
2. de resterende middelen voor ESTEC uit de regio envelop (€ 25 mln) zijn gereserveerd voor een bijdrage aan de Nederlandse deelname aan optionele ESA-programma's (2020-2022).

NB. De nu voorliggende Regio Deal, heeft alleen betrekking op onderdeel 1 van de regio envelop (de € 15 mln. voor een internationale ontmoetingsplek op ESTEC).

In de brief van Staatssecretaris Mona Keijzer aan de TK d.d. 22 mei jl. 'Evaluatie van het Ruimtevaartbeleid 2012-2016' is onder meer over de noodzaak van een ontmoetingsplek op ESTEC en de waarde ervan voor de Space Campus en de regionale economie opgenomen: *De ontwikkeling van een internationale ontmoetingsplek sluit aan bij de groei van ESTEC en de moderniseringsbehoefte van een campus die inmiddels 50 jaar bestaat. In 2015 gaf het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) al aan dat de vergadercapaciteit van ESTEC onder de Rijksnorm ligt, waarbij deze krapte met de groei sindsdien alleen maar groter is geworden. In het ontwerp dat ESTEC in overleg met het Rijk heeft ontwikkeld, zit ook een nadrukkelijke kwaliteitsverbetering, zoals de mogelijkheid om conferentieachtige bijeenkomsten voor 450 mensen te organiseren. Een onderzoek van Triarii uit 2016 becijferde dat deze faciliteit naast eenmalige baten structureel circa 14.000 extra bezoekersdagen en € 5,5 miljoen baten per jaar oplevert. Met een bijdrage van maximaal € 15 miljoen aan deze internationale ontmoetingsplek levert het kabinet een tastbare bijdrage aan het behoud van ESTEC. Nederland bevestigt niet alleen haar rol als uitstekend gastheer van ESA, maar geeft hiermee ook een vernieuwingsimpuls aan het ESTEC-terrein.*

Minister Schouten (LNV, verantwoordelijk voor de regio envelop) en staatssecretaris Keijzer (EZK, verantwoordelijk voor ruimtevaartbeleid) hebben de wens uitgesproken om voor het zomerreces tot deze regiodeal te komen.

Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Ministerie van EZK, provincie Zuid-Holland en gemeente Noordwijk hebben als document voor deze Regio Deal de overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk' uitgewerkt die nu ter besluitvorming voorligt.

Het Ministerie EZK heeft met ESA-ESTEC afgesproken dat ESTEC deze overeenkomst voor

gezien zal ondertekenen. ESTEC is geen partij in deze overeenkomst omdat ESA niet als een Nederlandse partij in een Regio Deal kan worden gekenschetst. De Rijksoverheid zal in een later stadium specifieke afspraken maken met ESA over de internationale ontmoetingsfaciliteit en over de afspraken in de Regio Deal (zie artikel 8 lid 1 van de overeenkomst Regio Deal ESTEC en Space Campus).

Door de rijksbijdrage ad. € 15 mln. voor de internationale ontmoetingsplek op ESTEC te koppelen aan de ontwikkeling van de nabijgelegen Space Campus Noordwijk zal de clustering van hightech ruimtevaartbedrijven in de “ruimtevaartruit” Noordwijk-Leiden-Den Haag-Delft nog verder worden versterkt en de (aantrekkings-)kracht van de regio en de bijbehorende technologische ontwikkeling verder kunnen groeien.

Ambitie, doelstelling en resultaten van de Regio Deal, alsmede de samenwerkingsafspraken en financiële inzet zijn uitgewerkt in de overeenkomst ‘Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk’.

Totaal bedrag Regio Deal en inzet publieke middelen om private middelen te mobiliseren

In deze Regio Deal gaat het om een beoogde totale publieke investering van in totaal € 26 mln.. Deze is als volgt opgebouwd:

- Rijk: maximaal € 15 mln uit de regio envelop voor de internationale ontmoetingsplek op ESTEC als motor voor modernisering van ESTEC en de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk;
- Provincie Zuid-Holland maximaal € 8 mln. (dit bedrag is verdeeld over 3 jaar) en gemeente Noordwijk maximaal € 3 mln. (voor 3 jaar) voor projecten ten behoeve van de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk en in verband met de start van een campusorganisatie.

Space Campus bestaat uit ESTEC en het aangrenzende Space Business Park. Space Business Park bestaat uit 15 ha. Er zijn momenteel 40 bedrijven gevestigd (kleine en middelgrote bedrijven). Van de 15 ha is 10 ha aan grond beschikbaar voor ontwikkeling.

Partijen beogen met de inzet van publieke middelen ook private partijen te mobiliseren voor financiering van de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk.

Afronding onderzoek en opwerken private initiatieven Space Campus

Het onderzoek naar het toekomstperspectief van Space Business Park / Space Campus Noordwijk wordt in de zomer afgerond. Tegelijkertijd loopt er al een verkenning van meerdere private initiatieven die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk en die het komende halfjaar verder in samenwerking met de initiatiefnemers opgewerkt worden tot concrete projectvoorstellen die – met een mogelijke impuls van de overheid – op korte termijn (vanaf 2019) gestart kunnen worden.

Op basis hiervan wordt in de tweede helft van 2018 gewerkt aan een programma. In het te ontwikkelen programma wordt naast diverse projecten ook het oprichten van een campusorganisatie uitgewerkt.

Campusregeling in ontwikkeling

Er is momenteel bij de provincie een Campusregeling in ontwikkeling. Deze zal naar verwachting een belangrijk vehikel worden om middelen uit de € 8 mln. gereserveerde middelen voor Space Campus Noordwijk te verbinden aan projecten (met private cofinanciering) ter verdere ontwikkeling van Space Campus Noordwijk. De campusregeling zal zo worden opgezet dat als er middelen worden verbonden vanuit de maximaal € 8 mln. voor Space Campus, deze middelen niet kunnen weglekken naar de andere campussen waarop de campusregeling gericht zal worden.

Raakvlakken met andere beleidssectoren PZH

Met mobiliteit:

Voor de ontwikkeling van Space Campus is ook de bereikbaarheid van belang. Het Rijk, de provincie Zuid-Holland en gemeenten in Holland Rijnland zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de bereikbaarheid in deze regio. De komende jaren wordt er door de provincie (met bijdragen van Rijk en gemeenten) flink geïnvesteerd in de bereikbaarheid van Holland Rijnland (waar Space Campus onder valt) per weg, OV en fiets. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onderhouds- en nieuwbouwprojecten in het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI) zoals de Rijnlandroute en het HOV-net Zuid-Holland Noord maar ook de bijbehorende openbaar vervoerconcessie. Recentelijk is er een gesprek geweest tussen ESA-ESTEC en gedeputeerde Vermeulen. N.a.v. dit gesprek is in de overeenkomst Regio Deal artikel 8 lid 2 opgenomen.

Met Financieel Toezicht

M.b.t. de inzet van middelen vanuit Noordwijk voor deze Regio Deal geldt dat in het kader van het preventief financieel toezicht van de provincie Zuid-Holland (Wet Arhi) instemming nodig is van Financieel Toezicht van de provincie Zuid-Holland voor deze begrotingswijziging. Financieel Toezicht is betrokken bij de besluitvorming rondom de beschikbaarstelling van deze bijdrage door de gemeenteraad en past hierbij de in het kader van Arhi-toezicht afgesproken protocol toe.

Tot 1 januari zal de gemeente Noordwijk de bedragen reserveren en na 1 januari 2019 zal de (nieuwe) gemeente Noordwijk deze middelen inzetten voor een programma Ruimtevaart Noordwijk waarmee projecten die bijdragen aan de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk worden gestimuleerd.

Financieel Toezicht heeft ondertussen van gemeente Noordwijk het voorstel van het college van Burgemeester & Wethouders aan de gemeenteraad ontvangen om maximaal € 3 mln. voor 3 jaar te reserveren voor de ontwikkeling van Space Campus en heeft dit voorstel beoordeeld. Dekking voor de € 3 mln. is te vinden bij de reserve NUON. Financieel Toezicht is voornemens om een positief advies uit te brengen aan Gedeputeerde Staten (GS) over dit voorstel, indien de beide gemeenteraden (Noordwijk en Noordwijkerhout) instemmen met dit voorstel van B&W. Dit voorstel van B&W ligt op 5 juli a.s. ter besluitvorming voor in beide gemeenteraden.

Juridisch kader

Het is een bestuursovereenkomst. Het gaat om afspraken met een lichte juridische binding. De afspraken zijn niet juridisch afdwingbaar als een van de partijen zich er niet aanhoudt. Derhalve zijn er geen juridische risico's.

De CdK is bevoegd om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt mr. A.W. Bom-Lemstra, gedeputeerde voor Ruimtelijke ordening en wonen, Economie en innovatie, Luchtvaart en Grondzaken, gemachtigd om de overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus' met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de gemeente Noordwijk namens de provincie te ondertekenen.

Aan dit besluit wordt op grond van artikel 55 van de Provinciewet geheimhouding opgelegd aan eenieder die hiervan kennis draagt. De reden is dat we er zeker van willen zijn dat alle betrokken overheidspartijen in de overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk' akkoord zijn met de overeenkomst en overgaan tot het ondertekenen van de overeenkomst, voordat de overeenkomst en bijbehorende besluitvormingsstukken openbaar

worden gemaakt. Met de opgelegde geheimhouding worden de financiële en economische belangen van de provincie en de andere betrokken overheden beschermd (Wob, artikel 10, tweede lid, letter b). Bescherming van deze belangen prevaleert boven het openbaar maken van de stukken voor een ieder. Daarnaast kan vroegtijdige openbaarheid de belangen van alle (andere) betrokken partijen schaden (Wob, artikel 10, tweede lid, letter g). Het belang van openbaarmaking van de genoemde stukken voor een ieder weegt niet op tegen het belang van onevenredige benadeling van de bij deze overeenkomst betrokken partijen bij openbaar making daarvan in dit stadium.

Als gebeurtenis om de geheimhouding op te heffen komt te staan het moment dat de partijen in de overeenkomst 'Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk' de overeenkomst hebben ondertekend. Als dit niet gebeurt, blijft het besluit geheim.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag:	€ 8 mln.; verdeeld over de jaren 2018 t/m 2020
Dekking:	Doel 3.1 een groeiende, duurzame en innovatie Economie (beschikbaar gesteld in Voorjaarsnota 2018)
Risico's:	Er zijn geen risico's.

In de Voorjaarsnota 2018 is € 8 mln. gereserveerd voor 3 jaar voor Space Campus Noordwijk en is aangekondigd dat er voor de zomer een Regio Deal zal worden gesloten. Er zijn geen risico's. Zie het juridisch kader. Daarnaast is de bijdrage gemaximaliseerd op € 8 mln.

2 Proces

Eerdere besluitvorming

- In het behandelvoorstel Motie M751 dat op 19 december aan Provinciale Staten (PS) is gezonden, heeft GS aangegeven dat de provincie met andere partijen werkt aan een verkenning van het toekomstperspectief Space Campus Noordwijk.
- In de Voorjaarsnota 2018 heeft GS aan PS voorgesteld om € 8 mln. voor 3 jaar te reserveren voor de ontwikkeling van Space Campus en dat er een Regio Deal in voorbereiding is die naar verwachting voor de zomer gesloten zou moeten worden.

Vervolgproces m.b.t. de Regio Deal

- Nadat de Regio Deal is gesloten en ook bekend is wanneer het ondertekenenmoment met bestuurders kan plaatsvinden, wordt PS per lid GS-brief geïnformeerd over de Regio Deal en het vervolgproces, inclusief hoe PS over het vervolg geïnformeerd wordt. In deze brief aan PS zal ook aan de orde komen het voortzetten van de lobby van de sector richting het Rijk voor additionele rijksmiddelen voor een goede inschrijving op de ESA-optionele onderzoeksprogramma's eind 2019. De provincie steunt deze lobby. Een goede inschrijving op de optionele ESA-programma's is namelijk van belang voor de innovatiekracht en groeipotentieel van Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen.
- Pas na het ondertekenenmoment kan overgegaan worden tot het publiceren van de Regio Deal in het Provinciaal Blad.
- Indien GS het op prijs stelt, kan in het najaar een presentatie in GS verzorgd worden over Space Campus Noordwijk, de stand van zaken m.b.t. het opwerken van de projecten en het plan voor inrichting van de campusorganisatie.

- De Campusregeling is naar verwachting voor het einde van Q4 in 2018 operationeel. Besluitvorming hierover wordt separaat aan GS en PS voorgelegd. Als projecten voor Space Campus Noordwijk via de Campusregeling voor middelen in aanmerking kunnen worden gebracht, zullen de betreffende twee portefeuillehouders op basis van bestuurlijk mandaat kunnen beslissen over de ingediende projectaanvragen.
- De voortgang van uitvoering van de Regio Deal zal door de bestaande Stuurgroep Space Campus bewaakt worden.

3 Communicatiestrategie

- Er wordt een moment gepland voor ondertekening van de Regio Deal. Naar verwachting lukt dat niet meer voor de zomerreces. Wel wordt ernaar gestreefd het ondertekeningmoment met bestuurders te laten plaatsvinden voor het Algemeen Overleg Ruimtevaart in de Tweede Kamer van 12 september a.s..
- In samenwerking met het Ministerie van LNV, het Ministerie van EZK en gemeente Noordwijk wordt rondom het ondertekeningmoment een persbericht opgesteld.